

Trình bày: Ông Trần Minh Loan – Phó Chủ tịch Hiệp hội Gas Việt Nam

Chủ tịch HĐQT Công ty CP Tập đoàn Dầu khí An pha

Hà Nội, ngày 30 tháng 11 năm 2021

Kính thưa toàn thể Quý vị đại biểu!

Hôm nay tôi rất vinh dự đại diện cho Hiệp hội Gas Việt Nam tham dự “ **Hội nghị Kinh doanh khí: Tiến tới khuôn khổ pháp lý toàn diện thúc đẩy kinh doanh và phát triển thị trường**” do Viện nghiên cứu chiến lược thương hiệu và Cạnh tranh phối hợp cùng Vụ Thị trường trong nước, Bộ Công thương tổ chức.

Tôi xin được trình bày bài tham luận với chủ đề “**Tầm nhìn, Văn hóa kinh doanh và Ý thức tuân thủ pháp luật của Doanh nghiệp kinh doanh Gas tại Việt Nam**”.

Kính thưa hội nghị, Hiệp hội Gas Việt Nam được thành lập theo Quyết định số 41/QĐ-BNV ngày 13 tháng 01 năm 2009 của Bộ trưởng Bộ Nội vụ. Hiện tại Hiệp hội Gas Việt Nam có 06 chi hội trực thuộc trên tổng số hơn 50 hội viên chính thức hoạt động kinh doanh trong lĩnh vực khí hoá lỏng (LPG), các sản phẩm khí có nguồn gốc từ dầu khí (LNG, CNG ...), các dịch vụ, kinh doanh bao bì, phụ kiện, kỹ thuật liên quan đến khí (gọi tắt là Gas) hoạt động trên lãnh thổ Việt Nam.

Như quý vị đã biết! Khí dầu mỏ hoá lỏng là mặt hàng kinh doanh có điều kiện. Tuy nhiên, những quy định của pháp luật về quản lý Nhà nước ảnh hưởng lớn, thậm chí có yếu tố quyết định đến xây dựng cơ sở vật chất, kỹ thuật, hiệu quả hoạt động sản xuất, kinh doanh của thương nhân, sự phát triển lành mạnh của thị trường hàng hóa trước mắt và lâu dài. Các quy định của pháp luật về quản lý Nhà nước phù hợp với thực tiễn hoạt động của thương nhân, của thị trường sẽ tạo cơ sở pháp lý cho thị trường phát triển lành mạnh ở hiện tại và tiềm năng trong tương lai; ngược lại sẽ là rào cản hoạt động sản xuất kinh doanh của thương nhân và sự phát triển của thị trường.

Tại bài tham luận này, tôi sẽ đề cập đến những vấn đề chính có liên quan đến tầm nhìn, văn hóa kinh doanh và ý thức tuân thủ pháp luật của các doanh nghiệp kinh doanh Gas tại Việt Nam và các giải pháp, kiến nghị có liên quan:

I. Tầm Nhìn:

Thị trường khí dầu mỏ hóa lỏng tại Việt Nam trong vài năm trở lại đây cạnh tranh gay gắt, bao gồm cả cạnh tranh về giá. Song, tốc độ tăng trưởng khoảng 10% mỗi năm vẫn cao hơn so với mức trung bình của thế giới và khu vực (khoảng 4%). Tuy nhiên, năm

2020, tiêu thụ LPG chỉ đạt 2,9 tỷ tấn, giảm 6% so với năm trước do ảnh hưởng của dịch Covid 19, Chính phủ thực hiện giãn cách xã hội nên các khách sạn, nhà hàng, quán ăn . . . đóng cửa, nhu cầu tiêu thụ nhiên liệu giảm.

Hiện nay, sản xuất trong nước được cung cấp từ Nhà máy GPP Dinh Cố, Nhà máy Lọc dầu Dung Quất và Nhà máy chế biến khí Cà Mau, chiếm khoảng 45% nhu cầu LPG của Việt Nam. Nguồn nhập khẩu từ thị trường các nước như: Trung Quốc, Quata, Ả Rập Xê Út và Tiểu Vương quốc Ả Rập Thống Nhất chiếm khoảng 55% nhu cầu LPG của Việt Nam.

Xu hướng phát triển của kinh tế thế giới và Việt Nam hiện tại và tương lai thì điều kiện kinh doanh LPG còn nhiều dư địa cho việc kinh doanh LPG phát triển như: nhu cầu về nhiên liệu sạch đối với sản xuất năng lượng (điện khí), chất đốt của dân nhất là nông thôn và nhà cao tầng, nhiên liệu sạch cho phương tiện vận tải, các ngành sản xuất khác tiêu thụ nhiều năng lượng như sắt thép, gốm sứ, phân bón ...v.v.

II. Văn hóa doanh nhân kinh doanh LPG tại Việt Nam:

Gas (khí dầu mỏ hóa lỏng- LPG) là mặt hàng kinh doanh có điều kiện, có tính đặc thù rất khác so với kinh doanh các mặt hàng khác; Để kinh doanh LPG thì doanh nhân phải dùng chai để chứa LPG. Chai LPG là bao bì hàng hóa được pháp luật quy định tiêu chuẩn rất chặt chẽ từ khâu sản xuất đến lưu thông và tiêu dùng; Mặt khác chai LPG là tài sản của doanh nghiệp phải đầu tư rất lớn, trong quá trình kinh doanh chai LPG lại lưu thông và tiêu dùng rộng khắp cả nước, đi vào từng hộ gia đình. Từ đặc thù trên về lý luận và thực tiễn để thực hiện văn hóa doanh nhân kinh doanh LPG tại Việt Nam có những nội dung cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa cơ quan quản lý Nhà nước, cơ quan có chức năng kiểm tra, xử lý vi phạm đối với hoạt động kinh doanh và các doanh nghiệp kinh doanh LPG.

Văn hóa doanh nhân là một phạm trù rất rộng. Mỗi dân tộc, mỗi nước, mỗi khu vực trên thế giới có sự phát triển về kinh tế, xã hội, về ý thức hệ khác nhau v..v nên về quan điểm và cách ứng xử trong văn hóa doanh nhân cũng khác nhau. Mỗi loại hàng hóa, mỗi hình thức kinh doanh có những quy trình hoạt động khác nhau, quy định của pháp luật cũng khác nhau. Theo Hiệp hội Gas Việt Nam thì VĂN HÓA DOANH NHÂN kinh doanh LPG thể hiện ở việc ứng xử của doanh nhân trong đối với đối tác nước ngoài về tiếp xúc - thương thảo - hợp tác - ký hợp đồng ..v..v và ứng xử với các doanh nghiệp trong nước và người tiêu dùng. **VĂN HÓA DOANH NHÂN cũng thể hiện ở cách ứng xử với chính các hoạt động trong nội bộ của doanh nghiệp như quy chế làm việc, quan tâm chế độ bảo hiểm, sinh hoạt, nhà ở . . .** Tại Hội thảo này Hiệp hội sẽ tham luận về văn hóa doanh nhân kinh doanh LPG đối với đối tác trong nước và người tiêu dùng trong kinh doanh theo một số tiêu chí như:

+ Cạnh tranh lành mạnh, thông tin minh bạch: về giá cả hợp lý, về chất lượng dịch vụ, về chất lượng hàng hóa, phù hợp với tiến trình phát triển với xã hội về văn minh thương mại,

+ Kinh doanh phải giữ chữ Tín trong giao dịch, mua, bán; bảo đảm quyền và lợi ích chính đáng của người tiêu dùng, được người tiêu dùng tin tưởng; Giữ chữ tín là nét văn hóa rất cơ bản của doanh nhân để tạo ra sự thành công của một doanh nghiệp.

+ Doanh nghiệp luôn phát triển, có uy tín, có thương hiệu; Kinh doanh để thúc đẩy và phục vụ cho sản xuất phát triển, góp phần rất quan trọng vào công cuộc đổi mới, phát triển, uy tín của đất nước trong quá trình hội nhập với khu vực và thế giới trong thời đại hiện nay;

+ “Buôn có bạn, bán có phường” như truyền thống của cha ông ta, “Đoàn kết- Hợp tác- Phát triển- Bình đẳng”

+ Kinh doanh phải tuân thủ đúng quy định của pháp luật.

+ Mục đích cuối cùng của kinh doanh là lợi nhuận nhưng không vì lợi nhuận, vì lợi ích cá nhân, lợi ích nhóm để dối trá, cạnh tranh không lành mạnh, vi phạm pháp luật.

Thời gian qua các doanh nghiệp kinh doanh LPG có uy tín trên thị trường đã đáp ứng được các tiêu chí trên về văn hóa doanh nhân, tạo môi trường cạnh tranh lành mạnh, phục vụ tốt cho nhu cầu sản xuất và đời sống xã hội. Nhiều doanh nghiệp kinh doanh LPG đã có thương hiệu mạnh, có uy tín, đã phát triển và lớn mạnh thành những Tổng Công ty, Công ty có uy tín trên thị trường, có thương hiệu được người tiêu dùng tin dùng. Trong xu thế phát triển của các doanh nhân kinh doanh LPG, từ năm 2009 doanh nghiệp kinh doanh LPG đã Đoàn kết - Hợp tác và được cơ quan Nhà nước có thẩm quyền thành lập Hiệp hội Gas Việt Nam đại diện cho các công ty kinh doanh LPG đoàn kết, giúp đỡ và bảo vệ quyền lợi hợp pháp của các hội viên, trao đổi thông tin, đề xuất cơ chế, chính sách với các cơ quan quản lý Nhà nước góp phần lành mạnh hóa thị trường kinh doanh. Với một mặt hàng LPG hoạt động sản xuất, kinh doanh từ những năm 1990 của thế kỷ 20 đến nay, thời gian không dài nhưng từng bước đã thể hiện ứng xử văn hóa doanh nhân kinh doanh LPG là sự cố gắng và phát triển của văn hóa doanh nhân trong hoạt động kinh doanh LPG.

III. Ý thức tuân thủ pháp luật:

Về ý thức tuân thủ pháp luật đối với hoạt động kinh doanh LPG hiện nay còn có các trường hợp thiếu sự hợp tác kinh doanh, cạnh tranh không lành mạnh, lừa lọc, thất hứa với nhau, còn có những doanh nghiệp kinh doanh vì chạy theo lợi nhuận, lợi ích cá nhân, lợi ích của doanh nghiệp, có những hành vi vi phạm pháp luật, lừa dối người tiêu dùng gây thiệt hại về kinh tế, về tài sản, về uy tín của doanh nghiệp khác, cụ thể như một số hành vi:

+ Chiếm đoạt chai LPG của chủ sở hữu chai LPG: cắt tay xách, mài vỏ chai, hoán cải chai thành chai của mình;

- + Chiếm dụng chai LPG để san chiết trái pháp luật vào chai của chủ sở hữu;
- + Vi phạm quy định về nhãn hiệu hàng hóa, nhãn hàng hóa của các doanh nghiệp có uy tín trong san chiết LPG, lừa dối người tiêu dùng về nguồn gốc hàng hóa;
- + Liên kết với nhau nhằm hạn chế hoạt động kinh doanh của doanh nghiệp khác;
- + Cạnh tranh không lành mạnh (- *Thu giữ vỏ bình gas và chiết nạp lậu.* - *Cắt tai mài vỏ, chiếm dụng huỷ hoại tài sản* - *Không đảm bảo điều kiện an toàn về phòng chống cháy nổ* - *Không công bằng trong kinh doanh.* - *Không đầu tư đúng mức để đảm bảo an toàn, trốn thuế và cắt giảm chi phí đầu tư cần thiết để tạo lợi thế cạnh tranh.* - *Tự lập ra các tổ chức băng nhóm bất hợp pháp để chèn ép nhau trên thị trường.*)
- + Bằng nhiều thủ đoạn để hoạt động kinh doanh bất hợp pháp, vi phạm pháp luật: không đăng ký kinh doanh, kinh doanh khi không đủ điều kiện kinh doanh theo quy định, vi phạm các điều kiện kinh doanh nhất là đối với Trạm nạp LPG vào chai.

Nguyên nhân

1- Còn có thương nhân chưa coi trọng danh dự, hiệu và thực hiện những nội dung về văn hóa doanh nhân; Vì lợi ích cá nhân, lợi ích nhóm, lợi ích của doanh nghiệp, biết những vẫn vi phạm pháp luật gây thiệt hại cho doanh nghiệp khác và người tiêu dùng.

2- Người tiêu dùng chưa thật sự quan tâm đến quyền lợi chính đáng hoặc vì lợi ích của mình (do giá của người vi phạm thấp hơn của hàng chính hãng) nên chưa thật sự tham gia tích cực đối với doanh nhân yêu cầu thực hiện các nội dung Văn hóa doanh nhân.

3- Hệ thống pháp luật về kinh doanh Gas

Thực tế chứng minh rằng: ít có mặt hàng nào mà công tác quản lý Nhà nước có nhiều thay đổi trong thời gian ngắn như mặt hàng Gas. Sau gần 20 năm kinh doanh mặt hàng gas hình thành và phát triển tại Việt Nam, Chính phủ quản lý Nhà nước bằng việc ban hành Nghị định số 107/2009/NĐ-CP ngày 26/11/2009 về kinh doanh khí dầu mỏ hóa lỏng, tiếp sau đó là Nghị định số 19/2016/NĐ-CP ngày 22/3/2016 về kinh doanh Khí thay thế NĐ 107/NĐ-CP (thêm CNG và LNG); tiếp theo Nghị định số 77/2006 NĐ-CP ngày 1/7/2016, trong đó sửa đổi bổ sung một số quy định của Nghị định số 19/2016/NĐ-CP và hiện tại là Nghị định số 87/2018/NĐ-CP ngày 15/6/2018 thay thế Nghị định 19/2016/NĐ-CP đang có hiệu lực thi hành. Điều đó chứng tỏ rằng: công tác quản lý Nhà nước đối với hoạt động kinh doanh gas có những khó khăn, phức tạp cần tiếp tục xem xét, sửa đổi bổ sung để các quy định của pháp luật phù hợp nhất, ít vướng mắc nhất đối với thực tiễn sản xuất kinh doanh gas; ví dụ như việc quản lý Nhà nước về quyền sở hữu, về nhãn hiệu . . . của chai LPG . . .

Trong quá trình sửa đổi, bổ sung hoặc thay thế các Nghị định trên, Hiệp hội Gas Việt Nam đã tích cực phản ánh, báo cáo, đề xuất, tham gia ý kiến bằng văn bản, qua các buổi làm việc, các Hội thảo chuyên đề được các cơ quan có thẩm quyền tổ chức với cơ

quan soạn thảo với **các cơ quan có thẩm quyền** với mong muốn: xử lý những vướng mắc, những bất cập giữa quy định pháp luật về công tác quản lý Nhà nước với thực tiễn hoạt động sản xuất, kinh doanh của doanh nghiệp, tạo điều kiện thuận lợi cho sản xuất, kinh doanh đúng pháp luật, song có điểm được tiếp thu và có điểm chưa được tiếp thu. Hiệp hội được biết Nghị định số 87/2018/NĐ-CP dự kiến sẽ phải sửa đổi, bổ sung trong thời gian tới. Những vướng mắc, bất cập hiện nay trong hoạt động kinh doanh gas có nhiều nội dung quản lý cần sửa đổi nhưng với Hội thảo này không thể trình bày hết được, Hiệp hội sẽ **tiếp tục phản ánh, báo cáo những vướng mắc, bất cập tại các văn bản và các phương thức phù hợp khác đến các cơ quan quản lý Nhà nước có thẩm quyền, đến Ban soạn thảo Nghị định sửa đổi, bổ sung hoặc thay thế Nghị định 87/2018/NĐ-CP**

4/ Công tác kiểm tra, xử lý vi phạm:

Cùng với việc ban hành các quy định về nội dung quản lý đối với hoạt động kinh doanh gas, Chính phủ cũng ban hành đồng thời các Nghị định về xử phạt vi phạm hành chính đối với các hành vi vi phạm Nghị định 105/2009/NĐ-CP, Nghị định số 67/2018/NĐ-CP, NĐ số 98/2020/NĐ-CP, NĐ số 99/2020/NĐ-CP, NĐ số 99/2013/NĐ-CP ..v..v. để xử lý các hành vi vi phạm trong hoạt động kinh doanh gas.

Tuy nhiên thực tế cũng xuất hiện những khó khăn, bất cập trong quá trình kiểm tra, xử lý, áp dụng chế tài xử phạt những hành vi vi phạm pháp luật trong hoạt động kinh doanh gas. Những bất cập trên được xem xét ở nhiều góc độ khác nhau: xác định hành vi vi phạm, áp dụng chế tài xử phạt, về xung đột pháp luật, về sự chòng chéo trong chế tài xử phạt, về quản lý chất lượng LPG, về niêm yết giá ... Cũng từ những bất cập trên dẫn đến sự không đồng tình với những quyết định kiểm tra, xác định hành vi vi phạm, v..v của cơ quan có thẩm quyền, đồng thời dẫn đến tình trạng khiếu nại, tố cáo của doanh nghiệp. Trước những phản ánh, báo cáo của các doanh nghiệp hội viên, Hiệp hội cũng đã có những văn bản báo cáo và ý kiến đề xuất, kiến nghị với các cơ quan có thẩm quyền, song chưa được xem xét, xử lý thỏa đáng. Tại Hội thảo này Hiệp hội không thể trình bày, phản ánh những bất cập trên và sẽ tiếp tục có văn bản phản ánh, báo cáo cơ quan có thẩm quyền để xử lý vấn đề trên.

Kiến nghị:

- Tiếp tục sửa đổi, bổ sung hoàn thiện các quy định của pháp luật về quản lý hoạt động kinh doanh LPG và chế tài xử phạt các hành vi vi phạm. **Trong quá trình xây dựng pháp luật, Hiệp hội kiến nghị với các cơ quan có thẩm quyền quan tâm hơn, trao đổi với Hiệp hội, với doanh nghiệp để xử lý những khó khăn, vướng mắc của doanh nghiệp để các quy định được ban hành phù hợp nhất có thể với thực tiễn hoạt động sản xuất, kinh doanh.**

- Tăng cường kiểm tra, xử lý **ng nghiêm hành vi** vi phạm; các cơ quan có chức năng quan tâm, xem xét tiếp thu các ý kiến, đề xuất của doanh nghiệp **trong quá trình phát hiện, kiểm tra, xử lý vi phạm.**

- Tuyên truyền nâng cao ý thức chấp hành pháp luật của doanh nghiệp. Phối hợp chặt chẽ giữa cơ quan quản lý Nhà nước, cơ quan kiểm tra, xử lý với Hiệp hội, với doanh nghiệp để kịp thời phát hiện, xử lý, giải quyết những khó khăn, bất cập để thị trường kinh doanh gas lành mạnh, phát triển bền vững trong bối cảnh kinh tế Việt Nam hội nhập với khu vực và toàn cầu.

- Phổ biến, hướng dẫn cho người tiêu dùng biết về những điều cần tránh khi sử dụng gas, tránh rủi ro cháy nổ, biết về quyền và lợi ích hợp pháp của người tiêu dùng khi phát hiện những dấu hiệu vi phạm.

Trên đây là phần trình bày tham luận của Hiệp hội Gas Việt Nam với mong muốn ngành Gas tại Việt Nam ngày càng phát triển.

Xin cảm ơn Quý vị đã lắng nghe, kính chúc toàn thể quý vị sức khỏe, hạnh phúc và thành đạt. Chúc Hội nghị thành công tốt đẹp.

Xin trân trọng cảm ơn!